

*Energie-efficiency, afwikkeling van letselschade, algemene
voorwaarden bij taxi en kinderopvang*

Vervolgstudie

Maatschappelijke Reguleringsinstrumenten

auteurs:

[Prof. mr. W.H. van Boom](#)

[Prof. mr. S.D. Lindenberg](#)

[Dr. N.J. Philipsen](#)

[Prof. mr.dr. W.S.R. Stoter](#)

[Prof. dr. M.G. Faure](#)

[Prof. dr. N.J. Huls](#)

**ROTTERDAM INSTITUTE
OF PRIVATE LAW**
Erasmus School of Law
L7-67 PO Box 1738
3000 DR Rotterdam
www.ripl.eu

METRO
Universiteit Maastricht
Faculteit der Rechtsgeleerdheid
Postbus 616
6200 MD Maastricht
www.maastrichtuniversity.nl/metro/

CENTRE FOR LAW & INNOVATION
T.U. Delft
Postbus 5
2600 AA Delft
<http://cli.eur.tudelft.nl/nl>

In opdracht van:
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
Ministerie van Veiligheid en Justitie (project nummer 1669)

Mei 2011

Samenvatting

Deze *Vervolgstudie Maatschappelijke Reguleringsinstrumenten* bouwt voort op het eerste onderzoeksrapport "[Handelspraktijken, reclame en zelfregulering Pilotstudy Maatschappelijke Reguleringsinstrumenten](#)" (WODC 2009).¹ In dat rapport ontwikkelden de auteurs een beoordelingskader voor zelfreguleringsinitiatieven, waarbij een aantal factoren werd geïdentificeerd die relevant zijn bij de verklaring van het slagen en falen van dergelijke initiatieven. Deze factoren betroffen onder meer organisatiegraad, draagvlak, sanctionering, inpasbaarheid van resultaat, convergentie van belangen, traditie van zelfregulering, en stabiliteit van het probleemveld.

Wat maakt zelfregulering vanuit beleidsoptiek tot een succes? 'Slagen' en 'falen' werd aan de hand van drie ijkpunten nader geconcretiseerd: In de beide onderzoeksrapporten stonden drie ijkpunten centraal waaraan de verschillende zelfreguleringsinitiatieven bezien vanuit beleidsperspectief getoetst werden. Die ijkpunten betroffen de mate waarin het beleidsdoel wordt bereikt, de mate van binding aan het resultaat en (de kosten van) het toezicht op naleving.

In het eerste onderzoek werd onderzoek gedaan naar zelfregulering in de reclame voor alcoholhoudende drank, de telemarketingbranche en consumentenkrediet(reclame). In dit rapport staan centraal het Convenant Benchmarking Energie-efficiency, zelfreguleringsinitiatieven op het vlak van de afwikkeling van letselschade, en twee zelfreguleringsinitiatieven op het vlak van algemene voorwaarden bij taxivervoer en in de kinderopvang.

Doel van dit tweede onderzoek was om te bezien of het beoordelingskader zoals dat werd ontwikkeld in het eerste rapport, wederom bruikbaar bleek te zijn. De conclusie van dit rapport is dat het beoordelingskader bruikbaar blijft voor het inventariseren van de factoren die verklaren waarom een bepaald zelfreguleringsinitiatief al dan niet slaagt. Daarmee bevestigt dit onderzoek de bevindingen uit het eerste onderzoeksrapport.

Bovendien voegt dit rapport nog iets toe. Het is mogelijk gebleken om in de onderzochte domeinen zogenaamde 'dominante configuraties' van factoren te benoemen: het samenstel van factoren die in een concreet domein als overwegende oorzaak voor succes danwel falen zijn aan te wijzen.

Twee factoren komen vrijwel steeds voor als factor in die 'dominante configuraties': organisatiegraad en draagvlak. Die factoren lijken een soort synergetisch effect te hebben: als binnen de betrokken branche de belangen convergeren, is de organisatiegraad hoog (en andersom) en lijkt het ook eenvoudiger om in te schatten of er draagvlak is voor de beleidsdoeleinden die aan het reguleringsinstrument ten grondslag liggen. Voor beleidsdoeleinden zou dan ook met name aandacht moeten worden besteed aan het herkennen, inventariseren en op dynamische wijze in kaart houden bij zelfreguleringsoperaties van de factoren organisatiegraad en draagvlak.

Wat vindt de lezer niet in dit onderzoek? Dit is geen onderzoek naar een ideale mix van instrumenten. Slechts de verklarende factoren voor het succes danwel falen van zelfreguleringsinitiatieven staat hier centraal. Daarmee is evenmin een voorspellingsinstrument ontwikkeld, hoewel een aantal elementen zich wel lijkt te lenen voor het ontwikkelen van een dergelijk instrument. Door vooral te concentreren op 'dominante' factoren als organisatiegraad en draagvlak en het zoeken naar manieren om die factoren *ex ante* breed in kaart te krijgen, kan de voorspellingswaarde van deze factoren vermoedelijk worden benut.

Hoe moet men dit rapport lezen? Het rapport bestaat uit twee delen: allereerst zijn er vier korte hoofdstukken waarin de kern is weergegeven en daarna zijn er zes bijlagen waarin de achterliggende bronnen uitgebreid beschreven worden. De vier hoofdstukken geven allereerst de opzet weer (hfdst. 1) alsmede de uitkomsten van het eerste onderzoek "Handelspraktijken" (hfdst. 2). Daarna volgt een analyse van de nieuw onderzochte domeinen Convenant Benchmarking Energie-efficiency, zelfreguleringsinitiatieven op het vlak van de afwikkeling van letselschade, en de twee zelfreguleringsinitiatieven op het vlak van algemene voorwaarden bij

¹ W.H. van Boom, M.G Faure, N.J.H. Huls en N.J. Philipsen, *Handelspraktijken, reclame en zelfregulering – Pilotstudy Maatschappelijke Reguleringsinstrumenten* (WODC Rapport 1535), Den Haag: BJU 2009.

taxivervoer en in de kinderopvang (hfdst. 3). Daarna wordt stilgestaan bij de doorslaggevende factoren en de relatie tot de gehanteerde ijkpunten. Ten slotte wordt bekeken welke algemene conclusies aan de beide rapporten verbonden kunnen worden en in welke zin het gebruikte beoordelingskader bruikbaar kan zijn voor beleidsmakers (hfdst. 4). Voor de lezer die een nadere onderbouwing van het feitenmateriaal wil, verwijzen we naar de bijlagen. Voor de lezer die een nadere theoretische onderbouwing wil, verwijzen we naar het eerste onderzoek "Handelspraktijken".